

Голові спеціалізованої вченої ради
Д 64.707.03 Національного університету
цивільного захисту України
Заслуженому працівнику освіти України,
доктору наук з державного управління,
професору
Світлані Домбровській

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора наук з державного управління, професора
Бєлая Сергія Вікторовича на дисертацію Кухаря Ігоря Володимировича на
тему: «Механізми формування державної політики охорони здоров'я »,
подану на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління за спеціальністю
25.00.02 – механізми державного управління**

Актуальність теми дисертаційної роботи

Сучасний етап розвитку людства характеризується зміною сталих суспільно-економічних формацій, вступом у нову інформаційну еру, що прийшла на зміну індустріальному суспільству.

Зміни, які відбуваються в соціальній, політичній, економічній і екологічній сферах життя українського суспільства, на жаль, не зумовлюють адекватної реакції національної системи охорони здоров'я. Зростання демографічної кризи в умовах одноосібної відповідальності галузі за стан здоров'я нації, а отже – і за її безпеку, зумовлює потребу пошуку нових механізмів державної політики у зазначеній сфері.

Державна політика охорони здоров'я – це відносно нова галузь державно управлінських знань, хоча господарський бік медицини привертав до себе увагу з самого зародження управління як науки. Виникнення зацікавленості управлінців до охорони здоров'я відображали об'єктивні зміни, які відбулися в структурі господарської діяльності на той час. Охорона здоров'я – надзвичайно ресурсовитратна галузь, яка поглинає багато матеріальних, фінансових, трудових та інших ресурсів, в раціональному використанні яких

повинні бути зацікавлені всі суб'єкти державних відносин. Саме медична організація володіє матеріальними, трудовими і фінансовими ресурсами, які використовуються у процесі надання медичних послуг.

***Ступінь обґрунтованості й достовірність основних наукових положень,
висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації***

Основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації, що викладені в дисертації, є логічними і послідовними. Обґрунтованість представлених здобувачем наукових положень базується на аналізі інформаційно-нормативної бази, законодавчих актів України, вітчизняних і зарубіжних публікацій.

Теоретичну та методологічну основу дослідження становлять фундаментальні положення теорії державного управління, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених із питань державного управління в галузі охорони здоров'я України.

Ознайомившись з дисертацією Кухаря Ігоря Володимировича, зазначимо, що робота відрізняється змістовністю, логічною побудовою викладенням матеріалу, комплексним розкриттям досліджуваної проблеми. Завдяки цьому автор досяг поставленої перед собою мети дослідження.

Дисертацію присвячено удосконаленню механізмів формування державної політики охорони здоров'я.

Реалізація завдань дослідження здійснювалася шляхом комплексного використання загальнонаукових і спеціальних методів: системного аналізу, синтезу – при дослідженні сутності, основних принципів та категорій державної політики охорони здоров'я, опрацюванні її законодавчого забезпечення, при формуванні теоретичної бази дослідження; порівняльного аналізу – для узагальнення відповідного зарубіжного досвіду; категоріального аналізу – для визначення базових понять дисертаційного дослідження, структурнофункціонального аналізу – при дослідженні завдань, функцій та напрямів діяльності органів державної влади і управління, які здійснюють формування та реалізацію державної політики охорони здоров'я; статистичного

аналізу і соціологічних досліджень – для оцінки сучасного становища державної політики охорони здоров'я й з'ясування її ставлення до дій влади зі здійснення державної політики охорони здоров'я; аналізу та узагальнення – для теоретичного обґрунтування результатів дослідження.

Інформаційну базу дисертаційного дослідження становлять вітчизняні та зарубіжні публікації, законодавчі і нормативні акти з питань державного управління, аналітичні матеріали Верховної Ради України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів, статистичні матеріали Міністерства охорони здоров'я, правові, інформаційні та аналітичні публікації ВООЗ, результати власних досліджень

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні наукового завдання щодо розвитку теоретичних засад та обґрунтування науковоприкладних рекомендацій з удосконалення механізмів формування державної політики охорони здоров'я.

Найсуттєвіші результати дисертаційного дослідження, які містять наукову новизну, полягають у тому, що:

Автором вперше: обґрунтовано формування і здійснення державної політики у сфері охорони здоров'я громадян, що має багаторівневу структуру, а саме: інституціонально-суб'єктну, що передбачає виділення і відповідне законодавче оформлення державних та інших структур; інституціонально-правову, у рамках якої державні, регіональні і муніципальні структури створюють механізм правового регулювання відносин у сфері охорони здоров'я; інформаційно-соціологічну, на якій державні і муніципальні структури, ЗМІ затверджують важливість здорового способу життя і значущість політики державного патерналізму, прагнуть змінити ставлення нації до свого фізичного здоров'я;

В дослідженні удосконалено:

принципи політико-правового забезпечення державної політики у сфері охорони здоров'я та першочергового конституювання на державному і регіональному рівнях законодавчих основ; формування системи погоджених нормативно-правових актів, цільових програм, що визначають заходи протидії

поширення серед населення різних захворювань; формування усебічної підтримки на загальнодержавному рівні ідеології «здорового способу життя» та здійснення конкретних дій і матеріальних вкладень, що відповідають їм;

організаційні засади впровадження передового зарубіжного досвіду конкуренції між закладами охорони здоров'я, що базується на цінності здоров'я й орієнтована на результат, визначенні принципів реформування державної політики. На основі порівняльного аналізу застосування організаційного механізму державної політики охорони здоров'я при забезпеченні населення 4 медичними послугами, визначено шляхи подальшої реорганізації з метою підвищення його ефективності на прикладі забезпечення населення медичними послугами й лікарськими засобами у країнах Європейського Союзу;

основні форми державної політики у сфері охорони здоров'я громадян, які повинні відповідати національним, корпоративним і особистим інтересам, включаючи створення і реалізацію законів через масив підзаконних актів, які не мають бути суперечливими і надмірними; вироблення науково-обґрунтованих пропозицій, визначення перспектив «збереження» здоров'я населення країни; підготовку відповідного кадрового потенціалу, здійснення необхідних заходів в системі інститутів медичного страхування і вітчизняної медичної промисловості;

В дисертації набуло подальшого розвитку:

напрями формування правового механізму державної політики охорони здоров'я, які формуються на основі Міжнародно-правових стандартів в області забезпечення – права на охорону здоров'я і медичну допомогу та системи правових і організаційних механізмів, безпосередньо пов'язаних з охороною здоров'я, що склалася в сучасному міжнародному праві, що дозволяє говорити про формування нової комплексної галузі – міжнародного права з охорони здоров'я;

науково-методичні підходи до з'ясування особливостей управлінської діяльності при вирішенні проблем, які виникають у зв'язку з реформуванням сфери охорони здоров'я України та шляхів підвищення ефективності функціонування соціально-економічної системи в галузях, що формують

людський потенціал (комплексний підхід до процесу реформування; приведення у відповідність соціальних гарантій ресурсного, фінансового й технічного забезпечення; перехід до нових стандартів визначення необхідних витрат на основі розрахунків вартості наданих послуг; наповнення новим змістом системи обов'язкового медичного страхування).

Повнота висвітлення результатів дослідження в опублікованих працях та авторефераті

Основні результати дисертаційного дослідження оприлюднені на міжнародних наукових конгресах та науково-практичних конференціях в різних містах України, а також за кордоном.

Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 5 статтях в наукових фахових виданнях, із них 1 стаття – в зарубіжному виданні, 3 – тези конференцій. Загальний обсяг публікацій автора за темою дослідження – 3,35 др. арк. У наукових працях в повній мірі відзеркалено всі розділи рецензованої дисертації.

Оцінка оформлення дисертації та автореферату

Дисертація та автореферат оформлені згідно з існуючими вимогами. Зміст дисертаційної роботи логічний, виклад матеріалу послідовний і достатньою мірою розкритий.

Зміст автореферату повністю ідентичний основним положенням дисертації. В цілому дисертаційна робота та автореферат, написані літературною українською мовою, легко читаються і сприймаються.

Практичне значення дисертаційної роботи

Основні ідеї та висновки дослідження доведено до конкретних положень, методик та рекомендацій. Вони можуть бути використані у практичній діяльності при плануванні роботи громадських організацій, діяльності органів державного управління при розробці заходів стосовно охорони здоров'я. Матеріали дисертації можуть також використовуватися в навчальному процесі

при підготовці магістрів публічного управління та адміністрування, в системі перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування, при підготовці методичних матеріалів, лекцій та практичних занять з публічного управління та адміністрування. Запропоновані в дисертації положення, висновки і рекомендації мають практичне значення, що підкреслюється довідкою про впровадження Департаменту охорони здоров'я Хмельницької обласної військової адміністрації (довідка про впровадження від 21.10.2024 р., № 02-01/2430). Також теоретичні напрацювання автора дисертаційного дослідження впроваджуються в роботі постійної комісії з питань охорони здоров'я та соціальної політики, освіти, науки, культури, релігії, молоді та спорту Хмельницької обласної ради (довідка про впровадження від 16.11.2024 р., № 1881/01-11).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Позитивно оцінюючи виконане дослідження, вважаємо за доцільне висловити деякі зауваження і побажання:

1. У своїй роботі дисертант присвячує достатньо уваги обґрунтуванню актуальності дисертаційного дослідження, але при цьому не обґрунтовує зв'язок обраної проблематики із важливими науковими та практичними завданнями як загальнодержавного так і регіонального рівнів.

2. Практичне значення одержаних у роботі результатів дійсно є підґрунтям для подальших досліджень і безпосереднього удосконалення механізмів формування державної політики охорони здоров'я в Україні в умовах реформування галузі, але, на жаль, автором не надано власної оцінки сучасного стану механізмів фінансування галузі охорони здоров'я України.

3. В роботі автор детально розглядає організаційні засади впровадження передового зарубіжного досвіду (р.2, п.п. 2.2.), але не показує його впровадження на рівні закладів системи охорони здоров'я України.

4. З тексту автореферату дисертаційного дослідження залишилося незрозумілим, які основні напрями та пріоритети реформування сфери охорони

здоров'я в Україні, окреслив у своєму дослідженні автор.

5. Посилання на теоретичні напрацювання інших авторів в розділах власних досліджень та пропозицій є недоцільним (стор. 79, 121, 140).

В той же час слід відзначити, що вказані зауваження ні в якій мірі не знижують загальної наукової і практичної цінності роботи і не впливають на достатньо позитивну оцінку дисертації Кухаря І.В.

Загальний висновок

Таким чином, слід зазначити, що дисертаційна робота Кухаря Ігоря Володимировича на тему: «Механізми формування державної політики охорони здоров'я», відповідає вимогам МОН України, а саме «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567, є завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій отримано нові науково обгрунтовані результати в галузі науки державного управління, що вирішують конкретну наукову задачу, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

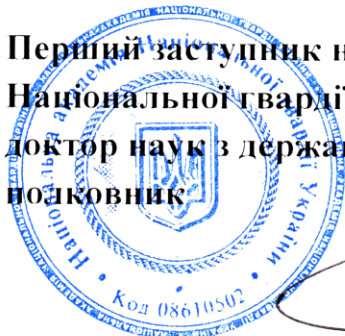
Офіційний опонент

**Заступник начальника навчально-наукового центру
організації освітнього процесу – начальник науково-методичного відділу
Національної академії Національної гвардії України
доктор наук з державного управління, професор
полковник**

Сергій БЄЛАЙ

Підпис професора С. Бєлая засвідчую

**Перший заступник начальника Національної академії
Національної гвардії України з навчальної та методичної роботи
доктор наук з державного управління, професор
полковник**

Владислав ЄМАНОВ